

no 2 / 2021

KÄLLSORTERA

INFORMATION FRÅN ÖGRAB Renhållningsbolaget i Osby & Östra Göinge kommuner

Vad används matavfallet till?

- 1. Det blir till jord
- X. Det används till mat åt grisar
- 2. Det återvinns till bränsle för bilar

SSA

SOPSORTERINGS

AKADEMIN

ÖGRAB®
FÖR EN RENARE MILJÖ

5 år med 4-fackssystemet s.3

Koll på Plasten s.4

SSA Äntligen tillbaka s.7

ÖGRAB®
FÖR EN RENARE MILJÖ

INNEHÅLL

LEDARE.....3

Från bord till jord.....3

Resterkocken.....3

AKTUELLT

5 år med 4-fackssystemet.....4

Fakturan via Kivra.....4

INSAMLING

Koll på plasten.....5

Vad händer?.....5

Vad kan du göra.....5

ÅTERVINNINGSCENTRALEN

Krukans Återbruk.....6

Elektronik.....6

Nya anslagstavlor.....6

INFORMATION

SopSorteringsAkademin.....7

Kalendarium.....8

Julsortering.....8

HAR DU PROBLEM MED FASTFRUSET MATAVFALL?

Nu börjar det återigen bli frostiga nätter, vilket tyvärr går hand i hand med fastfruset matavfall.

Här får du lite tips på hur du kan göra för att undvika att facket för matavfall inte blir tömt som det ska.

AKTUELLT!

ÄNDRADE TÖMNINGSDAGAR UNDER JULHELGEN

Under julhelgen tömmer vi kärlen 1 dag tidigare - vänligen ställ ut kärlet 1 dag före tömningsdag och låt kärlet stå framme tills dess att det har blivit tömt.

GLÖM INTE HALKBEKÄMPA!

Vi vill påminna om att det är fastighetsägarens ansvar att halkbekämpa och snöröja inför renhållnings- och slambilsbesök. För frågor angående detta ring kundtjänst på 044 - 790 59 90.

- Vänligen skotta och halkbekämpa fram till avfallskärnen
- Ploga och sanda tillfartsvägar från allmän väg fram till kärnen.

Har du även slamtömning?

- Vänligen skotta och halkbekämpa fram till slambrunnen.
- Skotta även fram locket på brunnen.

Stort TACK för din hjälp!

FORSÄTT HÅLL AVSTÅND PÅ ÅVC:n

För att minska eventuell smittspridning påminner vi fortsatt om att hålla avstånd till varandra och till vår personal, samt se över möjligheten att planera besöken till när det är färre människor i rörelse.

TACK FÖR ATT NI VISAR HÄNSYN!

BREV FRÅN ÖGRAB:S VD

Tack till alla er som har visat hänsyn, hållit avstånden, tvättat händerna och hittat nya vanor i vardagen för att minska risker och konsekvenser av pandemin! Succesivt kan vi nu återta aktiviteter som varit på paus. Läs t ex om återstarten av Sopsorteringsakademien på sid 7. Pandemin är dock inte över så det gäller att fortsatt visa gott omdöme med hänsyn till rådande läge. ÖGRAB följer situationen och anpassar vid behov aktiviteter och ordningsregler vid t ex besök på ÄVC och kundtjänst.

Returpapper

Från och med januari 2022 kommer tidningar och liknande inte längre att omfattas av producentansvar utan blir ett renodlat kommunalt ansvar och många kommuner har nu bråda dagar att bygga upp nya insamlingssystem för returpapper. Inom Osby och Östra Göinge kommuner har vi sedan flera år väl etablerade och fungerande system för insamling av returpapper och för ÖGRABs kunder kommer det inte att vara någon skillnad mot tidigare.

Ökade priser på material och energi

Vi ser att priser på material, el och drivmedel ökar som bl a en följd av att ekonomin kommer igång igen samt att de globala försörjningskedjorna inte riktigt hänger med. Kostnadsutvecklingen följs och regleras i avtal genom statistik från t ex SCB. Inför 2022 kommer vi att utvärdera hur avfallsindex förändrats de senaste 12 månaderna och detta kommer att ligga grund för indexuppräknings av avfallstaxan för 2022 tillsammans med den nivåjustering som beslutades 2020 av respektive kommunfullmäktige. Vi återkommer under december med mer info om hur renhållningstaxan kommer att justeras för 2022.

Plast

Olika typer av material och avfall har vitt skilda förutsättningar och historik. I Sverige har vi en

lång historia och världsledande kompetens och industriell sektor för skogens produkter. Vi har en långtgående sortering av cellulosa i form av tidningspapper, pappersförpackningar, wellpapp, returträ mm. På så sätt har vi försökt få bästa möjliga nytta av materialet i en cirkulär affärsmodell. Vi har inte kommit lika långt för plast som är en grupp material med mycket mer skilda egenskaper än trä och papper. Vi är hyfsat bra på att sortera ut plast speciellt i våra kommuner med väl inarbetad fastighetsnära insamling och sortering. Det finns en bra efterfrågan på återvunnen plast med kontrollerad kvalitet som kan användas till nya produkter. Ett exempel är sopsäckar av återvunnen plast och sopkärl som ÖGRAB använder.

Stora satsningar för plaståtervinning

I steget efter insamling händer det nu spännande saker där det är aviserat en utbyggnad av kapaciteten i Sverige för återvinning av plastförpackningar till 200 000 ton per år. Under 2021 invigdes även en ny stor mekanisk anläggning för återvinning av hårdplast och i Stenungsund projekteras en anläggning för kemisk återvinning av plast som råvara till nya plastprodukter. En nyckel för att detta ska lyckas är en fortsatt stor insamling av plast i så rena fraktioner som möjligt. Läs mer om plast på sid 5.

Matavfallspåsar

Vårt system för insamling av matavfall och vidare produktion av biogas och biogödsel bygger på att vi lägger vårt matavfall i godkända papperspåsar för matavfall som fungerar bra i rötningsprocessen. Du hittar en lista på godkända påsar på www.ograb.se. Vi får då och då frågor om att använda plastpåsar för matavfall. Det leder tyvärr till problem i rötningsprocessen då plasten inte försvinner utan huvudsakligen bara bryts ner till mindre bitar. De plastpåsar som marknadsförs som "bionedbrytbara" eller "komposterbara" fungerar inte i rötningsprocessen.

LEDARE

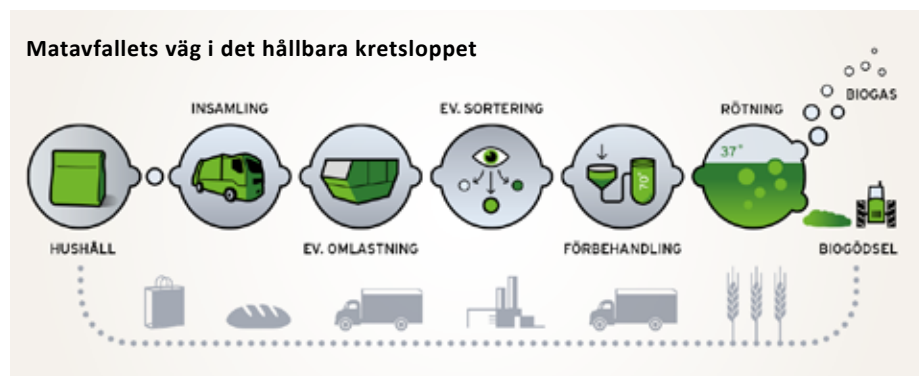
PER ERLANDSSON, VD

Nu när vi går mot en kyligare årstid kika gärna på våra tips på sid 2 om hur du kan minska risken för fastfruset matavfall.

Vi tackar våra kunder för ett mycket gott samarbete mot ett hållbart samhälle under 2021 och önskar er fina kommande helger!

MATAVFALLETS VÄG FRÅN BORD TILL JORD

Varje person producerar ca **100 kg** matavfall per år. 2020 samlade ÖGRAB in 1761 ton matavfall som vi skickade till en biogasanläggning. Produkterna därifrån blir Biogas och Biogödsel.

Biogas

är ett klimatsmart bränsle som bidrar till förbättrad luftkvalitet jämfört med fossila bränslealternativ.

Biogödsel

är återvunna näringsämnen och ersätter fossil konstgödsel i jordbruket. Matavfall hjälper till att producera ny mat, eftersom biogödsel ger fosfor och kväve tillbaka till jorden.

Viktigt! Bara matavfall i matavfallspåsen, inte plast, textil eller metall det skadar processen och anläggningen.

5 ÅR MED 4-FACKSSYSTEMET

Vi har sett en positiv effekt av införandet av 4-fackssystemet 2016, med ökande mängder inkommet återvinningsmaterial. Det talar sitt tydliga språk, Göinge- och Osbyborna är flitiga källsorterare! Statistiken tyder även på att vi har ett insamlingssystem som i det stora hela fungerar väl för våra abonnenter.

Vår nästa utmaning

som renhållningsbolag ligger nu i att minska den mängden avfall som genereras i våra båda kommuner. Under perioden januari – oktober, så har vi samlat in 37 ton mer i år jämfört med år 2020. Statistiken visar att ökningen är en stadig trend, nationellt sett har avfallsmängderna fördubblats på 50 år.

För att bryta denna trend

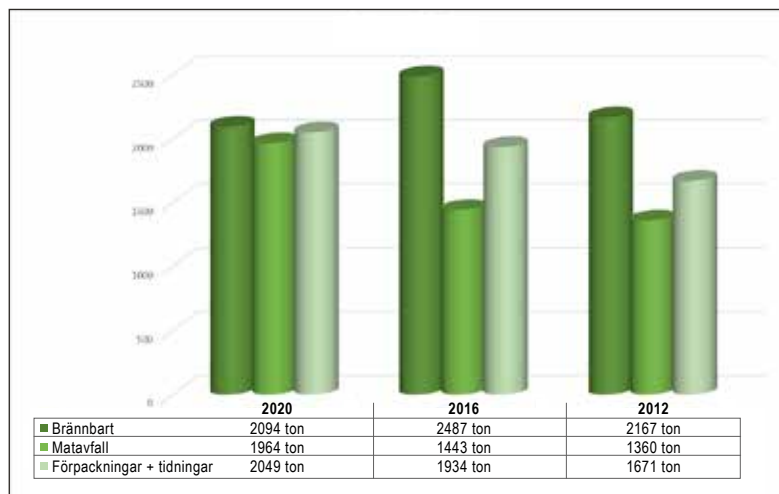
räcker det inte att vi är bra källsorterare, vi måste även bli bättre konsumenter. Minskar inköpen, så minskar avfallsmängderna. Det enda som krävs är en liten förändring i vårt dagliga beteende. Innan du köper något, fundera där på

1. Behöver jag verkligen den här?
2. Kan jag köpa begagnat?
3. Kan jag laga min trasiga produkt?

Fortsätt även sortera, för miljön och din egen skull. Varje förpackning är en intäkt, medan brännbart är en kostnad - skillnader som i slutändan påverkar abonnemangstaxorna.

KUNDUNDERSÖKNING

2020 visade att 89 % är nöjda med enkelheten att sortera.

Matavfall och förpackningar har ökat och brännbart minskat sen införandet av 4-fackssystemet.

FEM ÅR HAR GÅTT

Vad tycker Henric, maskinförare på ÅVC Kattarp?

- Har kvaliteten på sorteringen förbättrats, som t.ex. renare fraktioner?

SVAR: Absolut, den största skillnaden är förpackningar, de är mycket bättre sorterat nu, speciellt glasförpackningar.

- Är det ökade mängder av matavfall och förpackningar?

SVAR: Ja matavfall har ökat och brännbart har minskat, tidigare såg vi matavfall i brännbart. Att brännbart minskar är jättebra och det kan minska mycket mer ca hälften av det som ligger där är förpackningar.

- Vad är fördelar/nackdelar jämfört med förra insamlingssystemet med säckar?

SVAR: När pappersförpackningar var i säckar kunde man inte se om något var felsorterat, så det har blivit bättre. Nackdelen är mjuka plastförpackningar, när det var i säckar blåste det inte iväg, så om man förpackar sin mjukplast i t.ex. en brödpåse så hamnar inte plasten i naturen.

Till dig som är ansluten till Kivra

FRÅN 1 MARS SKICKAS FAKTURAN MED KIVRA – SÄKERT, TILLGÄNGLIGT OCH BRA FÖR MILJÖN!

Från 1 mars 2022 kommer ÖGRAB att skicka din faktura via Kivra. Vi vill förenkla för våra kunder att få sina fakturor i tid och att kunna betala dem smidigare samt för att spara på papper och miljö.

● Är du redan ansluten till Kivra kommer dina fakturor automatiskt komma via Kivra.

● Har du **E-faktura** eller **E-postfaktura** kommer du inte få den via Kivra utan det fortsätter som vanligt. Vill du istället få fakturan via Kivra måste du avsluta det först. E-postfaktura avslutar vi medan E-faktura måste man själv avsluta via sin internetbank.

4.

● Du som har **pappersfaktura** och inte är ansluten till Kivra kommer att få fakturan som vanligt.

Om du vill få fakturan via Kivra och inte är ansluten gå in på www.kivra.se och skapa ett konto.

Har du några frågor besök vår hemsida www.ograb.se eller kontakta kundtjänst info@ograb.se eller tel: 044- 790 59 90

KOLL PÅ PLASTEN

Plast är ett allmänt förekommande material i vår vardag. Det har många funktioner som bidrar till att lösa ett antal problem och behov i samhället. Plastmaterial är mycket viktiga inom t ex vård, medicinteknik, kläder, elförsörjning, byggnader, förpackningar, fordon mm. Men sättet vi använder plast på idag är i många fall inte hållbart.

Mer än hälften av alla plastförpackningar i vårt land sorteras fel. I Sverige är vi generellt väldigt bra på att källsortera, men trots det är det alldeles för många plastförpackningar som sorteras som brännbart. Även om vi är bättre än övriga Europa så har vi långt kvar – mer än hälften av alla plastförpackningar i vårt land sorteras fel och bränns upp i onödan i stället för att återvinnas till ny plast. Det tycker vi är att slösa med resurser.

Plast är ett enormt problem som hotar våra hav. Visste du till exempel att:

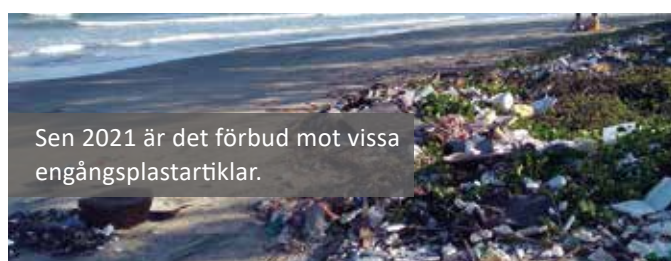
- Varje år produceras det cirka 370 miljoner ton plast, och merparten av detta används bara en gång.
- Av detta så hamnar cirka 8 miljoner ton plast i haven varje år – det motsvarar ett lastbilslass med plast varje minut, året om.
- Uppskattningar visar att 80 % av plastföroreningar i havet kommer från land, medan de resterande 20 % kommer från fiske och annan marin verksamhet.

VAD HÄNDER?

2021 inför EU ett förbud mot vissa engångsplastartiklar som plastbestick och plasttallrikar, sugrör, bestick och bomullspinnar.

1 januari 2023 gäller producentansvar på fiskeredskap, rent formellt så handlar det om alla redskap som innehåller plast och används inom fiske eller vattenbruk ska materialåtervinnas, för att minska nedskräpningen från dessa.

Avfall Sverige har tillsammans med Linköpings universitet initierat ett projekt som kan komma att få effekt på hela plastmarknaden, liksom på återvinningen av plast. Målet är att minska de tusentals olika plaster som finns idag till ett fåtal varianter.

Sen 2021 är det förbud mot vissa engångsplastartiklar.

VAD KAN DU GÖRA HÅLLBAR PLASTANVÄNDNING

Undvik engångsplast

Minska användningen av engångsplastprodukter. Ta med egen låda till hämtmaten! Lägg överbliven mat i förvaringsburkar i stället för att använda plastpåsar och plastfolie.

Drick kranvatten

Läskkonsumtionen bidrar ganska mycket till vår resursanvändning. I Sverige har vi det enkelt genom att vi kan dricka kranvatten. Det finns många flaskor i andra hållbara material som man kan köpa och använda för att fylla på med vatten.

Byt ut

Det bästa för miljön och klimatet är att använda de saker du redan har så länge som möjligt men när du behöver köpa nya så välj produkter i till exempel trä, glas eller metall. Köksredskap i plast som slevar, bunkar, mått, stekspadar, kavlar, skärbrädor och vispar kan bytas ut mot metall, trä eller glas när de blivit slitna.

Använd påsen så många gånger som möjligt

Använd plastpåsen från butiken flera gånger innan den blir en soppåse. (Tygpåse är också bra förutsatt att du använder den många gånger). Om du ändå behöver köpa soppåsar i plast, använd soppåsar av återvunnen plast.

Satsa på återvunnet och återbruk

Köp produkter av återvunnen plast och fråga efter det när du handlar. Använd dina plastprodukter så länge de är hela och fungerar som de ska. Lämna sådant du inte längre har användning för till återbruk så att det kan få nytt liv hos någon annan.

Släng aldrig plast i naturen

När plast bryts ned försvinner den inte, i stället bryts den ned till mindre partiklar, även kallat mikroplast. Tyvärr hamnar mikroplast i vårt vatten och i vår mat. Plasten hör inte hemma i naturen. Den plast du tar med ut i naturen kan du också ta med hem och sortera på rätt ställe.

KRUKANS ÅTERBRUK

Har du krukor som är för fina för att slängas? På Kattarps Återvinningscentral kan du lämna eller ta krukor (gäller endast krukor).

FÄRRE BESÖKARE PÅ ÅVC 2021 än 2020

Under pandemin 2020 ökade besökarna med 20 % på ÅVC, nu ser vi en liten minskning på ca 10 %.

Trots att antalet besökare har ökat så har det fungerat bra och vi har tillsammans med våra besökare lyckats hålla avstånd.

Låt inte din elektronik ligga hemma och skräpa - lämna in till ÅVC så att det kan återvinnas.

Elektronik betraktas som farligt avfall och delas upp i olika grupper:

Ljuskällor: glödlampor, lysrör och dylikt återvinns som glas, aluminium, lypsulver och glas.

Batteri: här återvinns metaller. Plasten separeras och används i nya batterier och kvicksilvret omhändertas.

Kylskåp/frysar: töms på freoner som omvandlas till ofarliga salter, metaller och plaster återanvänds.

Spisar, disk och tvättmaskiner: farligt PCB (miljögift) omhändertas och metallerna används i nyproduktion.

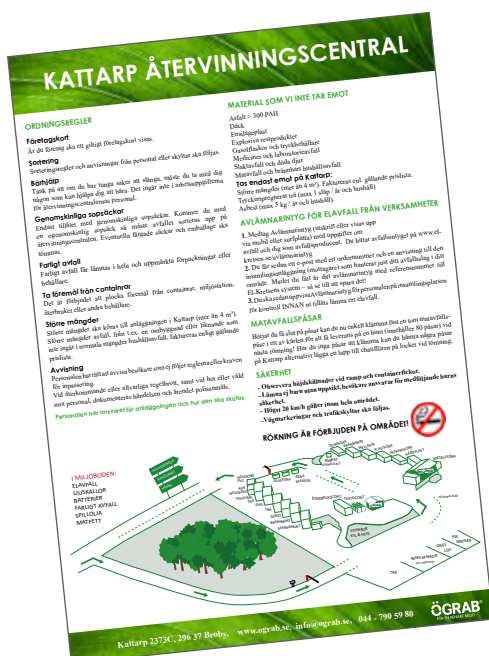
Småelektronik: exempelvis brödrostar, hårfönar, rakapparater, mobiltelefoner, datorer, tv-apparater, dammsugare, datorer, elektriska leksaker. Detta är den största produktgruppen och den står för hälften av det som El-kretsen samlar in och återvinner. El-kretsen tar även hand om farliga ämnen som inte ska tillbaka i kretsloppet.

NYA ANSLAGSTAVLOR PÅ ALLA VÅRA ÅVC

Nu har vi lika utformade tavlor på all våra ÅVC, med samma information. Här kan du läsa om våra gällande ordningsregler, sorteringsregler, material som vi inte tar emot och annan aktuell information.

På alla tavlor finns karta över aktuell ÅVC, på dessa kan du se var containrarna är placerade och på så vis lasta materialet i rätt ordning inför ditt nästa besök. Smidigt, eller hur?

Du kan även se alla översiktskartor på vår hemsida www.ograb.se

SSA ÄNTLIGEN TILLBAKA!

SSA är nu i full gång igen efter en paus under coronapandemin. Vi kommer att besöka eleverna i F klass till årskurs 6 i våra två ägarkommuner, Osby och Östra Göinge en gång per läsår. Först ut var Osby kommun under höstterminen.

Vi tycker det är så roligt att vi åter kan få träffa alla elever och vi ser och hör att barnen är väldigt duktiga och väldigt intresserade av olika miljöfrågor. Därför känns vårt arbete extra viktigt för det är barnen som är vår framtid!

I årskurs F till 3 fokuserar vi på nedskräpning, källsortering och återvinning. Till hjälp har vi våra miljömedarbetare Soperhjältarna som ni kan läsa mer om på vår hemsida, www.ograb.se. Årskurs ett kommer även att få vår Sorteringsbok.

Årskurs 3 har studiebesök på vår avfallsanläggning i Kattarp att se fram emot. Vi går en "tipprunda", (tipsrunda) vilket kommer att avslutas uppe på den gamla deponins utsiktspunkt. Spännande att stå på en 40 år gammal sophög!

Årskurs 4 undersökte vilka plagg som är mest miljövänliga genom att fokusera på material och tillverkningsland. Ett plagg av akryl som är tillverkat i Kina är en riktig miljöbov, medan ett plagg av hampa tillverkat i Europa är desto mer miljövänligt. Undersökningen syftar till att se plaggets egentliga värde - bortom det ekonomiska - och därigenom se till att det får ett långt liv. Trött på plagget? Skänk eller sälj det till återbruk!

Årskurs fyra undersöker textilers påverkan på miljö, klimat och hälsa. En uppskattad lektion där barnen är väldigt engagerade.
- Visste du att det krävs 2700 l vatten för att tillverka en T-shirt.

Årskurs 5 övar sig på Avfallstrappan (läs mer om den på vår hemsida). Vad kan man göra för att minska konsumtionen, vilket i sig bidrar till en minskad avfallsmängd.

Årskurs 6 arbetar med hur man kan minska sin egen miljöpåverkan. Att ändra sitt egna beteendet samt förmågan att kunna inspirera en förändring i sin omgivning.

Ni kan läsa mer om SSA på vår hemsida www.ograb.se. Där finns även olika material ni kan ladda ner och jobba med i er klass.

Årskurs F till 3 tar vi hjälp av Soperhjältarna som är ÖGRABs 14 modiga och finurliga medarbetare som hjälper oss att sortera avfallet rätt.

RÄDDA MATRESTER - TÄVLING AVSLUTAD

Nu visar en ny rapport från Livsmedelsverket att var sjätte lunchportion i kommunala grund- och gymnasieskolor slängs. Resterkocken är en matlagningstävling för barn och ungdomar i årskurs F-9 som syftar till att minska matsvinnet.

På www.resterkocken.se kan ni se alla bidrag. Kanske ni kan få inspiration till nästa års tävling!

ÖPPETTIDER ÅVC

	Mån	Tis	Ons	Tors	Fre	Lörd
Kattarp Tel: 044- 790 59 93 Endast ÅVC-frågor.	7-16	7-18	7-16	7-16	7-16	8-14
Osby Mossvägen 35 Tel:070 874 67 89		8-12 12:45-16		10-12 12:45-18		☀ 8.30-12.30 ❄ 3:e lörd varje månad 8.30- 12.30
Lönsboda Nytebodavägen 45 Tel: 073 328 99 94	10-12 12:45-18		8-12 12:45-16			☀ 8.30-12.30 ❄ sista lörd varje månad 8.30-12.30
Sibbhult Industrigatan 1 Tel: 073 329 00 03	10-12 12:45-18		8-12 12:45-16			☀ 8.30-12.30 ❄ 2:a lörd varje månad 8.30-12.30
Knislinge Lertagsvägen Tel: 073 370 59 90		10-12 12:45-18		8-12 12:45-16		☀ 8.30-12.30 ❄ 1:a lörd varje månad 8.30-12.30
Killeberg Brunnsgatan 6						8.30-12.30

☀ = 1 april - 30 sept ❄ = 1 okt - 31 mars

Stängt alla röda dagar samt midsommar, jul- och nyårsafton. Den 23 december stänger vi kl. 12.00.

Under julhelgen tömmer vi kärlen 1 dag tidigare - vänligen ställ ut kärlet 1 dag före tömningsdag och låt kärlet stå framme tills dess att det har blivit tomt.

Kontrollera alltid öppettider på www.ograb.se

Adventsljusstake	Elavfall. Lämnas på ÅVC.
Julgran	Trädgårdsavfall. Lämnas på ÅVC.
Julgransbelysning	Elavfall. Lämnas på ÅVC.
Presentpapper (ej tejp)	Pappersförpackning
Kartong	Pappersförpackning
Snören och tejp	Brännbart
Stearinljus. Släckta.	Brännbart
Wellpapp	
Mindre bitar	Pappersförpackning
Större mängd	Lämnas på ÅVC.
Kuvert	Brännbart

ÅTERVINN JULEN

Under julhelgen kan det bli extra mycket avfall. Ge miljön en julklapp genom att minska dina sopor och sortera resterna av paketöppningen. Här får du en liten sorteringsguide för vanligt avfall som kan uppstå. Det du sorterar återvinns till nya råvaror eller värme och el.

Tack för att du sorterar!

Vi önskar våra kunder en riktigt

God Jul

och ett

Gott Nytt År!